Täysistunto

Keskiviikko 2.12.2020 klo 14.00—22.15

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laajakaistarakentamisen tuesta

Hallituksen esitys HE 221/2020 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 17/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 17/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

19.05 **Suna Kymäläinen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta esittää hyväksyttäväksi lain laajakaistarakentamisen tuesta. Julkisen talouden suunnitelman mukaan hallituksen esityksen mukaiseen tukiohjelmaan varataan 5 miljoonaa euroa vuodelle 2021. Esitetyllä tuella nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin on tavoitteena saada noin 10 000 uutta kotitaloutta ja vapaa-ajan asuntoa. Valiokunta pitää esityksen tavoitteita hyvinä ja kannatettavina.

Mietinnössä käsitellään teknologianeutraaliutta, säädettyjä nopeuksia, vapaa-ajan asuntojen tukea ja kuntien maksuosuuksia. Tämän lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota laajakaistainvestointien selvittämiseen ja viestintäyhteyksien kehittämiseen sekä tavoitteiden seurantaan.

Teknologianeutraaliuden periaatteen mukaisesti erilaisilla teknologioilla toteutettavia verkkoja voidaan hyödyntää erilaisten alueiden tarpeita vastaavasti sekä kiinteässä verkossa että mobiiliverkossa.

Valiokunta kantaa huolta säädetyistä nopeuksista ja katsoo, että tulee varmistaa, että asetuksessa säädettävät nopeudet mahdollistavat etätyön ja monet tietoyhteiskunnan palvelut. Saapuvan ja lähtevän liikenteen nopeuksien välillä ei pidä olla isoja vaihteluita. Mietinnössä pidetään välttämättömänä, että valtioneuvosto tarkoin arvioi ja seuraa nopeuksien riittävyyttä ja tarvittaessa ryhtyy toimenpiteisiin nopeuksien tarkistamiseksi asetuksessa. Valiokunta pitää hyvänä tuen laajentamista koskemaan myös vapaa-ajan asuntoja.

Arvoisa puhemies! Mietinnössä kannetaan myös vakavaa huolta kuntien maksuosuuksista. Valiokunta korostaa, että mikäli kunnan maksuosuus edellytetään asetusluonnoksen mukaisesti, on tärkeää, että tukiprosenttien kriteerit on määritelty siten, että niillä voidaan varmistaa hankkeen taloudellinen onnistuminen eri puolilla maata. Huomiota kiinnitetään myös covid-19-pandemian aiheuttaman taloudellisen tilanteen vaikutuksiin kuntien maksukykyyn, ja valiokunta toteaa, että pitää tarkkaan harkita kuntien maksuosuusluokkia.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että kuntien maksuosuusluokkia vahvistettaessa kuntien luokkaa pitää harkita tarkkaan ja kriteereitä tulkita kuntien ja asiakkaiden etujen mu-

kaisesti. Näin mietinnössä katsotaankin, että pitää pyrkiä siihen, että korkeimmassa luokassa ei olisi montaa kuntaa vaan suurimman osan tulisi kuulua alimpaan luokkaan. Valiokunta korostaa, että asetusta pitää arvioida ja seurata ja tarpeen vaatiessa muuttaa, ja esittää eduskunnalle hyväksyttäväksi lausuman: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa tarkoin lain tavoitteiden toteutumista ja varsinkin että kuntien maksuosuudet eivät muodostu kohtuuttomiksi, ja tarvittaessa ryhtyy toimenpiteisiin lain ja asetuksen muuttamiseksi.” Tämä siis lausuma, jonka valiokunta mietinnössään esittää.

Arvoisa rouva puhemies! Laajakaistainvestointien selvittämisen ja viestintäyhteyksien kehittämisen osalta valiokunta toteaa, että Suomen kestävän kasvun ohjelma on parhaillaan valmisteltavana, minkä yhteydessä selvitetään nopeiden laajakaistayhteyksien edistämisen kokonaistilannetta. Liikenne- ja viestintäministeriö on todennut valiokunnalle, että Suomi aikoo edistää edistyksellisten viestintäyhteyksien kehittämisen rahoittamista myös EU:n elpymispaketista.

Valiokunta pitää välttämättömänä että valtioneuvosto seuraa tarkoin lain ja asetusten tavoitteiden toteutumista kokonaisuutena ja tarvittaessa ryhtyy nopeisiin toimenpiteisiin ongelmien korjaamiseksi.

Mietintöön jätettiin vastalause.

Arvoisa rouva puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus: ”Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 221/2020 sisältyvän lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyy yhden lausuman.”

19.10 **Seppo Eskelinen sd:** Arvoisa puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja Kymäläinen minusta aika hyvin kävi niitä keskusteluja läpi, ja minusta valiokunnan lausunto on kiinnittänyt aika hyvin huomiota niihin epäkohtiin, tai kysymyksiin lähinnä, tämän tulevan laajakaistahankkeen osalta, mitä varmaan sitten rakentamisvaiheessa tulee eteen.

Tietysti on tärkeää, että 2010 aloitettua laajakaistarakentamisohjelmaa tällä esityksellä nyt sitten jatketaan 5 miljoonan euron panostuksella, ja esitys on tietysti osa hallitusohjelman toteuttamista elinvoimaisen Suomen rakentamiseksi.

Tukiohjelma suunnataan erityisesti alueille, joille ei ole tulossa kaupallista toimintaa ennen vuotta 2025, ja tavoitteena on saada noin 10 000 asiakasta laajakaistan piiriin. Tärkeää on, että tukikelpoisuutta on laajennettu esimerkiksi vapaa-ajan asuntojen osalta ja turhaa byrokratiaa myös sitten tuen osalta purettu. Hyvien tietoliikenneyhteyksien tarpeen on korona-aika osoittanut, kun moni työntekijä on siirtynyt etätöihin ja hoidamme asioita monesti kotoa tai vapaa-ajan asunnolta käsin.

Esityksen ympärillä on käyty keskustelua esityksen teknologianeutraalisuuden ympärillä. Itsekin olin aiemmin vahvasti pelkästään valokuiturakentamisen puolestapuhuja, mutta teknologian kehityksen huikea vauhti juuri tällä sektorilla puoltaa sitä, että tässä yhteydessä toteuttamista viedään eteenpäin eri teknologioilla, jolloin pystymme toteuttamaan paremmin eri alueiden tarpeita kiinteässä verkossa ja mobiiliverkossa.

Teknologia kehittyy, ja 5G, erilaiset tukiasemaratkaisut ja kotitalouksien vastaanotinjärjestelmät tuovat myös mobiililaajakaistan mahdollisuuden aidoksi ja monesti myös halvemmaksi vaihtoehdoksi. Itsekin tässä olen jopa 1 000 megabitin antennipurkkia hypistellyt käsissäni, ja se kertoo vain, miten nopeasti tässä maailmassa mennään eteenpäin.

Lakiehdotuksessa on kiinnitetty huomiota myös liikenteen symmetrisyyden poistuessa tietoliikenteen vaihteluväleihin saapuvan ja lähtevän liikenteen osalta, mikä on aika merkityksellinen sitten käyttäjän näkökulmasta.

Tärkeää on myös, että edistämme ja nopeutamme rakentamista eri teknologioilla, kun hallituksen tarkoitus on, että yhtenä osana EU:n elvytyspakettiin kuuluu viestintäyhteyksien kehittäminen. Tärkeää on myös ennen lisärahoituksia ja elvytyspakettia saada kokonaiskuva laajakaistahankkeesta ja sen edistämisen tilannekuvasta.

Suurin ehkä semmoinen kysymysmerkki, minkä valiokunnan puheenjohtaja nosti hyvin esille, on minusta tämä kuntarahoituksen puoli, johon valiokunta on myös kiinnittänyt huomiota. 33 prosentin maksuosuuden piirissä on noin 80 prosenttia kunnista, ja kun kuntatalouden tilanne ja kuntatalouden hämärä tulevina vuosina tiedetään, niin vaikeaa on ennustaa nyt sitten, miten tähän kunnat innostuvat. Sen takia onkin tärkeää nyt seurata lain toteuttamista ja rahoituksen käyttöä, kun hanke lähtee eteenpäin.

19.14 **Mikko Ollikainen r:** Ärade fru talman, arvoisa rouva puhemies! Tämä on todella hyvä ja hieno asia, että tästä laista keskustellaan nyt salissa ja että liikenne- ja viestintävaliokunta on tätä käsitellyt. Tämä osaltaan tukee myös niitä sähköisen viestinnän palveluita, joista puhuttiin, ja sitten toki etätyötä, jossa on nyt sitten tehty digiloikka. Yleensähän puhutaan paljon teistä, mutta nämä ovat digitaaliset tiet, ja me olemme kyllä aika vaikeassa tilanteessa, jos meillä eivät digiyhteydet toimi tulevaisuudessakaan. Niiden pitää olla ihan täydelliset.

Haluan kanssa nostaa esille tämän, mistä edustaja Torniainen mainitsi edellisessä asiakohdassa, elikkä se koskee harvaan asutettuja maaseutualueita ja saaristoa, että nämä asiat ovat kunnossa myös siellä. 10 000 kotitaloutta on kuitenkin aika monta, mutta me tiedämme, että esimerkiksi EU:n elpymisrahaston kautta pystyttäisiin mahdollisesti vielä lisäämään ja laajentamaan tätä, ja se on minusta todella hieno asia.

Toki kuntatalous huolettaa, minkä edustaja Eskelinen tässä edellisessä puheenvuorossa nosti esille. Sinänsä tämä on kyllä myös kansalaisille, kuntalaisille, yksi tärkeä investointi, joten näen, että on tärkeää myös kunnille, että ne priorisoivat tämän.

Mielestäni on hyvä myös, että valiokunta nostaa esille tämän lausuman, koska tämä on tärkeä asia tulevaisuutta ajatellen ja myös tulevaisuudenuskoa ajatellen, että pystytään tekemään etätyötä myös vapaa-ajan asunnoista katsoen. — Kiitos.

19.16 **Ari Koponen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset pitävät tätä uutta laajakaistarakentamisen tuen esitystä, joka on käytännössä vanhan esityksen jatko, tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. [Mikko Ollikainen: Hyvä!] Esitys esimerkiksi mahdollistaa laajakaistarakentamisen tukemisen alueille, joilla nopean laajakaistan kaupallista tarjontaa ei tällä hetkellä ole. Tasapuolisella saavuttamisella on olennainen merkitys maamme reuna-alueilla toimiville yrityksille.

Olemme kuitenkin huolissamme siitä, että nyt mahdollisesti rakennettavat yhteydet eivät ole riittävän nopeita ja toimintakykyisiä tulevaisuudessa. Samalla olemme huolissamme siitä, että yleinen kuntien maksuosuus esityksessä on yhä varsin korkea tullen liian raskaaksi nykyisessä haastavassa taloudellisessa tilanteessa, jossa nyt elämme. Miten uudella lailla varmistetaan se, että kunnille ei syntyisi sellaisia vakavia taloudellisia seuraamuksia kuin mitä hankkeen aiemmassa vaiheessa on tapahtunut? Kuntatalouden näkökulmasta oleellisin kysymys onkin juuri kunnan rooli, maksuosuudet sekä se, miten ne määritellään.

19.17 **Ari Torniainen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys, tämä laki, on jatkumoa edellisille laajakaistalaeille, jotka on todettu tarpeellisiksi ja joita on haluttu

myöskin jatkokehittää. Viimeistään nyt tänä vaikeana korona-aikana etätyö on osoittanut sen, että koko Suomessa tarvitaan nopeat, toimivat ja myöskin vakaat tietoliikenneyhteydet ja puhelinyhteydet, ja siksi tämä lakiesitys on erittäin hyvä. Tietysti tämä laajakaistalaki nytten on budjettilaki osaltaan, ja tällä halutaan varmistaa, että saadaan noin 10 000 uutta kotitaloutta ja vapaa-ajan asuntoa rakennettua laajakaistayhteyksien piiriin. Ensi vuoden budjetissa on varattu tuo 5 miljoonaa euroa, ja itse uskon, että jatkossa tarvitaan huomattavasti enemmän euroja myöskin näihin asioihin.

Tämä lakiesitys on kaiken kaikkiaan periaatteessa ihan hyvä ja kannatettava, ja vaikka tämä liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö on varsin kriittinen, kun tätä lukee, niin varsinaisesti se kriittisyys tulee nimenomaan noihin asetusluonnoksiin, mitkä on tämän lakiesityksen lopussa tuotu esille ja mitkä ovat sitten jatkossa valtioneuvoston asetuksia. Kaiken kaikkiaan varsinaisesti tämä lakiesitys on erittäin hyvä ja kannatettava.

Tämähän lähtee siitä, että tämä on nimenomaan teknologianeutraali jatkossa, elikkä tarvitaan sekä valokuitua että mobiililaajakaistaa jatkossakin. Itse uskon, että nimenomaan tällaista tarvitaan Suomessa, jotta me pääsemme edelleen edelläkävijäksi näissä nopeissa laajakaistayhteyksissä.

Mitä tulee tähän kriittisyyteen nimenomaan näiden asetusluonnosten osalta, mitkä ovat siellä lakiesityksen lopussa, niin itse toivon, että koska ne asetusluonnokset ovat nyt lausunnoilla tällä hetkellä ja tiettävästi perjantaina lausuntojen pitäisi tulla takaisin, valtioneuvosto ottaa huomioon jatkossa nimenomaan, mitä niissä lausunnoissa kerrotaan ja lausutaan.

Itse olen myöskin jo valiokunnassa ottanut asiaan kantaa ja myöskin valiokunta on tuossa mietinnössään kiinnittänyt siihen huomiota, että kuntien maksuosuudet eivät saa kohota kohtuuttomaksi etenkään tällaisessa taloudellisessa tilanteessa, mikä kunnilla tällä hetkellä on.

Myöskin vähimmäisnopeuksien tulee olla riittävät, [Puhemies koputtaa] niin että ne palvelevat tulevaisuuden toimia kotitalouksissa ja yrityksissä.

19.20 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tätä laajakaistayhteysasiaa puidaan eduskunnassa näinkin usein. Vaikka lakiesitys ja liikennevaliokunnan mietintö on hyvä, ei sitä voi moittia, niin tietty realismi tästä mielestäni puuttuu. Se on selvä asia, että 5G-yhteyksillä ei maaseudun laajakaistayhteyksiä koskaan voi toteuttaa. Ongelma on siinä, kuten me kaikki tiedämme — ainakin ne, jotka olivat kuulemisessa mukana, en ole liikennevaliokunnan jäsen — että 5G-yhteydellä tukiasemien väli on noin 300 metriä. Miten joku edustaja voisi kuvitella, että Suomeen rakennetaan semmoinen antenniverkko, jossa 300 metrin välein on tukiantenneja? [Suna Kymäläinen: Ei sitä kaikkialle olla rakentamassa!] — Ei sitä rakenneta kaikkialle. — Siis ainoa mahdollisuus tämän laajakaistayhteyden toteuttamiseen Suomessa on se, että haja-asutusalueille ja isojen pinta-alojen ja harvaan asuttuihin kuntiin rakennetaan laajakaistaverkko, koska se tukee sitten 5G-verkkoa, ja niillä alueilla, missä 5G:tä ei ole, niin 4G sitten. Jos linkkimastojen välillä ei ole valokuituyhteyttä, niin ei ole nopeita laajakaistojakaan. Se on kylmä tosiasia, ja valiokunta on aivan oikein kiinnittänyt huomiota siihen, että on tärkeää varmistaa, että asetuksessa säädettävät nopeudet mahdollistavat etätyön ja monet tietoyhteiskunnan palvelut. Juuri näin, mutta se ei toimi langattomilla laajakaistoilla maaseudulla, ei ikinä.

Edustaja Eskelisen kotikaupungin ja allekirjoittaneen kotikunnan Ilomantsin välinen matka on 70 kilometriä, ja laskin tuossa äsken laskimella äkkiä, että tukimastoja rakentamalla 300—400 metrin välein, jotta saataisiin sille välille koko alueelle kunnon verkko, pitäisi 4 000 antennia rakentaa 5G-verkkoa varten. Jokainen järkevä ihminen tietää, että se ei ole mahdollista. Eivät kenenkään rahat siihen riitä. Mutta kun valokuituverkko rakennetaan kerran kuntoon — en sano, että se on ikuinen, mutta kestää varmasti isältä pojalle ja vielä pojanpojallekin — niin se mahdollistaa täysin toimivan laajakaistayhteyden, olkoon se miten nopea tahansa. Ilomantsin laajakaistayhteys, joka perustuu valokuituverkkoon, on 100-megabittinen perushinnalla. Jos haluaa maksaa 10 euroa enemmän sen perushinnan yli, saa 500 megaa, ja kun maksaa vielä toisen kympin, saa 1 gigabitti sekunnissa -yhteyden. Elikkä minulla on kotona suurin piirtein paremmat yhteydet kuin minulla täällä on. Ymmärrän, että operaattorien seireenien kutsu on sellainen, että ei saa tulla kilpailua eikä heidän markkinoille saa mennä, mutta meidän tehtävänä ei tässä talossa ole kuunnella minkään markkinamiehen markkinapuheita, vaan tunnustaa tosiasiat.

Se 100 megabittisekunnin yhteys ei sitä paitsi ole tänä päivänä mikään katto. Niin kuin sanoin, 1 gigabitin yhteyden hinta on allekirjoittaneella ja kaikilla Ilomantsissa 20 eurosta kiinni, jos sen haluaa. Se mahdollistaa erittäin nopean toiminnan missä tahansa. Esimerkiksi joku insinööritoimisto, joka suunnittelee rakennuksia, taikka monimutkainen sähkösuunnittelu, johon tarvitaan CAD-ohjelmia, vaativat valtavan isoja tiedostoja, joiden siirtäminen langattomalla laajakaistalla nykyolosuhteissa ei onnistu, maaseutuolosuhteissa ei varmasti onnistu. Nimimerkki kokemusta on.

Jos vielä tämän jälkeen joku sanoo minulle, että tehdään se langaton laajakaista... Ymmärrän minä sen, että jos on teleoperaattorin kanssa yhteistyössä ja yhteisymmärryksessä, niin varmaan sitä puolustaa, enkä minä ketään moiti siitä. Mutta tämä on vain realismia. Sitten pitää muistaa, minkä takia esimerkiksi kunnat, pankit, suuret yhtiöt tekevät kaikkensa, että saavat valokuituyhteyden. Otetaan terveyskeskuksista hyvä esimerkki: Kun potilas vaikka epäilee, että hänellä on keuhkokuume, hänestä otetaan röntgenkuva, ja kun on valokuituyhteydet, niin sillä saa lähetettyä sen röntgenkuvan hyvin nopeasti vaikka nyt Pohjois-Karjalan olosuhteissa Kuopion yliopistolliseen sairaalaan erikoislääkärin tutkittavaksi, että onko vaiko eikö ole vakava sairaus kyseessä. Kyseinen kuva siirtyy silmänräpäyksessä, ja jos lääkäri sattuu olemaan paikalla, niin vastaus tulee heti. Jos ei tällaista yhteyttä ole, niin ei toimi tämä yhteys.

Toivoisin, että kun näistä asioista puhutaan, niin tunnustetaan tosiasiat. Langattomalla laajakaistalla saavutetaan taajamissa hyvä nopeus, mutta se tarkoittaa, että 300 metrin välein pitää olla tukiasemia, ja Ilomantsiin tai jonnekin Lapin selkosille tai Kuhmoon tai minne tahansa Suomen selkosille ei näitä antenniverkkoja tule ikinä. Jokainen me sen tiedämme. Mutta kun rakennamme laajakaistaverkon, joka perustuu valokuitutekniikkaan, saamme sen jälkeen ihan rajattoman nopeuden yhteyden pienellä... Totta kai sitä verkkoa pitää huoltaa ja laitteet pitää pitää kunnossa, niin kuin kaikki sähkölaitteet yleensä, ei se sen kummempi ole, mutta se valokuitutekniikka on aivan ylivertainen verrattuna näihin langattomiin laajakaistoihin, niin kuin sanoin. Ja sitten se mahdollistaa sen langattoman laajakaistan toiminnan siellä, missä se on järkevää, elikkä taajamissa. Mutta jossakin Hattuvaaran kylällä, kotikyläni, ei 4G-verkostakaan paikka paikoin edes unta nähdä, kun ei sitäkään vielä siellä ole, ja 5G-verkko ei tule ikinä sellaisille kylille, mutta valokuitu muuten on ja televisio näkyy ja kaikki palvelut pelaavat. Toivon, että tässä asiassa ollaan realisteja. Ymmärrän toki, että markkinapuheitakin tarvitaan, mutta se ei saa ohittaa realismia.

19.26 **Raimo Piirainen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hoskonen puhui osin asiaa, mutta kyllä tämä 5G mahdollistaa myös sen, että voidaan tuolla kaupunkikeskuksissa 5G:llä toimia. Esimerkiksi Oulun satama on yksi malliesimerkki tällä hetkellä, missä 5G toimii ja logistinen toiminta on mahdollista.

Mutta onhan tässä todella hyvääkin, ja nimenomaan tämä laajakaista tässä on nyt mahdollista tehdä kuidulla mutta myös mobiiliyhteydellä. Ja täytyy olla kuitua, että mobiili toimii. Se on aivan selvä asia.

Mutta sitten näistä tukiprosenteista: Nekin vaihtelevat. Omassa kotikunnassani Kajaanissa 33 prosenttia pitää olla oma osuus. Kun tällä hetkellä 16 kilometrin päässä keskustasta asustelen, niin siellä on kumminkin 4G-yhteys, se toimii mobiilisti suhteellisen hyvin. Kun kaupungissa olen mitannut sitä, niin siellä 25 megabittisekuntia on maksiminopeus, minkä olen saanut mobiiliyhteydellä.

Sitten vielä näitä huomioita harvaan asutulta maaseudulta: Siellä on yrityksiä ja isoja maatiloja. Ne tarvitsevat tällä hetkellä kuituyhteydet. Mobiililla ne yhteydet eivät toimi, mitä siellä kaikennäköisiä toimintoja tällä hetkellä on. Elikkä kyllä tässä haasteita on rakentamisessa tällä 5 miljoonalla. Asia menee tietysti eteenpäin, ja minä nyt toivon todella, että myös siitä elpymisvälineestä sitten EU-rahaa saadaan tähän käytettyä ja sillä tavalla kehitettyä tätä mobiili- ja laajakaistayhteyttä yleensäkin.

Sitten täällä on tästä asetuksesta ja kuntien maksuosuuksista: Siinä kyllä kannattaa valiokunnan olla tarkkana, ja minusta täällä on valiokunta aika hyvin tämän seurantavastuun pistänyt päälle, että katsoo, millä tavalla tämä tilanne kaiken kaikkiaan etenee. Kun on ministeriön antama tämä asetus, niin siihen ei oikeastaan eduskunta pääse käpelöimään muulla kuin sillä, että se seuraa sitä, ja jos alkaa mennä kohtuuttoman kalliiksi kunnille se homma, niin silloin pitää kyllä heti siihen reagoida.

Mutta uskon, että 5G on joillakin alueilla, varsinkin taajamissa, todella sitä tulevaisuutta ja sillä pystytään paljon palveluja ja sähköistä viestintää kehittämään entisestään, ja sillä tavalla on tervetullut tämäkin raha. — Kiitos.

19.29 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys on kaiken kaikkiaan tervetullut ja ajankohtainen, varsinkin tällaisena aikana, jolloin kiinnostus etätyöhön ja myös vapaa-ajan asumiseen lisääntyy, tietysti tämän koronaepidemian aikana, mutta uskon kyllä, että tästä jää hiukan pysyvämpääkin ilmiötä tämän epidemian jälkeen.

Tällä tuella nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin on tavoitteena saada 10 000 uutta kotitaloutta, mikä on hyvä tavoite, ja on hienoa, että laajakaistarakentamista pyritään mahdollistamaan tällä tuella sellaisille alueille, joilla nopean laajakaistan kaupallista tarjontaa ei ole. Mutta kuten täällä on käyty jo runsaasti keskustelua, niin kyllähän tässä ongelmaksi jää se, että maksuosuudet rasittavat nimenomaan niitä kuntia, joissa markkinaehtoista laajakaistan rakentamista ei synny, ja huolena on, että erittäin harvaan asutuille alueille ei tällä lailla hankkeita synny. Siksi on tietysti hyvä, että valiokunta on tähän liittyen myös tämän ponnen tehnyt, mutta kiinnitän huomiota siihen, että kuntien maksuosuuksista on tulossa myös äänestys tähän liittyen perussuomalaisten tekemänä. Kristillisdemokraateilla ei ole edustusta liikenne- ja viestintävaliokunnassa, mutta pidän kyllä perusteltuna tätä perussuomalaisten tekemää esitystä, jossa kuntien maksuosuutta hallituksen esitykseen verrattuna pienennetään.

19.31 **Tuomas Kettunen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tämä koronakriisi on jo sen osoittanut ja nostanut esille sen tarpeen, että muun muassa tämmöisiin turvallisuusuhkiin vastataan kohentamalla esimerkiksi video- ja verkkoneuvotteluinfrarakenteita. Monissa etäpalavereissa Teamsilla, Skypellä, onpa se ollut mikä tahansa sovellus, on yleensä käynyt sillä lailla monelta osin, että se videoyhteys on pitänyt laittaa kiinni, että se ääni edes kuuluu. Tästä asiastahan on puhuttu jo kymmeniä vuosia, ja sitä varten on perustettu esimerkiksi Laajakaista kaikille -hanke ja tuotu esille sitä tulevaisuuden tietoisuutta, että näitä videoyhteyksiä on tänä päivänä, mutta niitä on myös sitten tulevaisuudessa.

Tässä tuotiin esille aikaisemmissa puheenvuoroissa muun muassa sote-palvelut. Täytyy muistaa, että laajakaistarakentaminen, mikä perustuu valokuituyhteyksiin, tuottaa palvelualustoja tulevaisuuden eri palveluille, ja sinne kuuluvat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Kyllä minä haluaisin tulevaisuudessa sieltä Kuhmon Hukkajärven perukalta saada sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua. Välttämättä lääkäriin ei pääse siellä käsikopelolle, tai verikokeita ei pysty ottamaan, mutta ne peruspalvelut tulevat toimivan infran myötä, ja tämä hallituksen esitys tulee tätä edistämään.

Valiokunnan mietintö on todella hyvä, ja haluan nostaa myös tämän kuntien maksuosuuden tässä esille sen suhteen, että kunnat ovat melko haasteellisessa taloudellisessa tilanteessa, ja kyllä valtiovallan pitää tämmöiseen perusinfran rakentamiseen laittaa enemmän satsauksia, niin että nämä kuuluvat perusinfran piiriin, jota valtion tulisi tehdä.

Sen haluan tuoda vielä kyllä tässä esille, että — en tiedä, miten valiokunnassa on keskustelua käyty — maaseutuohjelmien rahastoillahan on tehty kyläverkko-osuuskuntien toimesta hyvin kattavaa laajakaistarakentamista ja kyläverkkoja. Lievätkö olleet nämä asiat valiokunnassa keskustelussa, mutta haluan siitä muistuttaa, että monet maaseudun asukkaat ovat lähteneet jo nyt tuumasta toimeen ja rakentaneet alhaalta ylöspäin niitä kyläverkkoja ja laajakaistarakentamista ihan silläkin edellytyksellä, että se elämänlaatu paranee siellä maaseudulla.

19.34 **Suna Kymäläinen sd:** Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää muistaa nyt, että tämä on positiivinen esitys, vaikka valiokunnan mietinnössä on kriittisyyttä. Tämä on kuitenkin tässä ajassa tärkeää, että pyritään lisäämään nopeita laajakaistayhteyksiä koko Suomen alueelle ja myöskin vähentämään byrokratiaa tällä uudella mallilla. Pitää tietenkin ottaa huomioon se, että 5 miljoonaa euroa on rajallinen summa. Sen me toki hallituksessa myönnämme, mutta, kuten tuolla aiemmin jo puheenvuorossani totesin, liikenne- ja viestintäministeriö on valiokunnalle todennut, että Suomi aikoo edistää edistyksellisten viestintäyhteyksien kehittämisen rahoittamista myös EU:n elpymispaketista.

Täällä edustaja Hoskonen totesi varsin kriittisesti, ja sen vuoksi haluan todeta, ettei anneta nyt kuitenkaan väärää kuvaa tästä hallituksen esityksestä: Kuten tämän esityksen nimikin jo kertoo, kysymys on laista laajakaistarakentamisen tueksi, eli emme ole suinkaan tätä suuntaamassa pelkästään mobiiliverkkoihin, vaan edelleenkin tämä kuiturakentaminen on tässä myöskin tärkeässä roolissa. Tämä vain laajentaa ja pyrkii olemaan ketterämpi ja myöskin edistämään sitä, että mobiiliverkkojen rahoittamiseen tarvitaan huomattavasti vähemmän varoja. Varmasti on niin, että Ilomantsissa, joka täällä mainittiin, ei varmasti ensi vuoden aikana, vuonna 2021, jota tämä lakiesitys koskettaa, niitä 5G-verkkoja vielä kattavasti rakenneta, eikä varmasti lähdetä rakentamaan ollenkaan.

Täällä keskustelussa tuotiin esille näihin aiempiin laajakaistatukiin liittyvät rahoituksen ongelmat. Kuvittelen, että tällä viitataan esimerkiksi Keski-Suomen ikävään historiaan tä-

män laajakaistarakentamisen osalta, mutta samaan aikaan on myöskin muistettava se, että on niitä onnistuneitakin laajakaistaprojekteja, ja sen vuoksi tämän lain jatkamiselle nyt tässä muutetussa muodossa, jossa myös mobiiliverkot otetaan huomioon, on omat perusteensa.

Kiitän tässä vaiheessa jälleen, kun tuossa esittelypuheenvuoron yhteydessä jäi kiittämättä, valiokuntaa myös tämän asian kohdalla hyvin aktiivisesta toiminnasta ja hyvästä yhteishengestä.

19.37 **Ari Torniainen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hoskonen otti omassa puheenvuorossaan erittäin ansiokkaasti kantaa nimenomaan valokuidun rakentamisen hyötyihin ja vakauteen ja tarpeellisuuteen. On tosiasia, että valokuituyhteyksissä nopeudet ovat nimenomaan vakaita, ne ovat säännöllisiä ja ne ovat toimivia, ja on aivan selvä, että me tarvitsemme tulevaisuudessa nimenomaan myöskin valokuitua, mutta me tarvitsemme myöskin mobiililaajakaistoja. Se on tosiasia. Itse uskon, että tämän lain, tämän hallituksen esityksen kautta pystytään rakentamaan nimenomaan molempia tulevaisuudessa, kun otetaan vakavasti ne asetuksen ongelmat, mitkä tällä hetkellä ovat siellä asetusluonnoksissa, nimenomaan ne lausunnot, mitä tulee nytten valtioneuvostolle, joissa huomioidaan nämä haasteet. Me todellakin tarvitsemme sekä valokuitua että mobiililaajakaistaa. Molempia tarvitaan. Itse uskon, että haja-asutusalueilla ja maaseudulla ja harvaan asutulla alueella on tulevaisuudessa nimenomaan valokuitua, ja valokuitua tarvitaan myöskin tukiasemien välillä.

Tällä hallituksen esityksellä myöskin parannetaan sitä tilannetta, mikä tällä hetkellä on esimerkiksi kunnissa, kaupungeissa ja taajamissa. Siellä on monesti sellaisia niin sanottuja katvealueita useamman maston välissä, ja siellä ei toimi. Itse uskon, että tämä lakiesitys nyt parantaa niitä ongelmia, mitä siellä on.

Erityisen hyvää tässä esityksessä on se keskustan pitkäaikainen toive ja tavoite, että myöskin vapaa-ajan asunnot tulevat laajakaistarakentamisen tuen piiriin. Se on erittäin hyvä asia, ja uskon, että tällä edesautetaan monia hankkeita liikkeelle. Se on myöskin niiden rakentajille erittäin tärkeä asia.

Vielä palaan niihin asetuksiin, ja se, mikä on ongelma siellä, on kuntien maksuosuudet. Itse toivon, että siellä, mikä on nyt se kallein luokka maksuosuuksissa — se, että kunnat osallistuvat 33 prosentilla kustannuksiin — sitä prosenttimäärää voidaan laskea tai siellä olisi mahdollisimman vähän kuntia, sillä kuntien taloudellinen tilanne on tällä hetkellä se, että tuskin kovin moni kunta pystyy osallistumaan niin isolla prosenttimäärällä rakentamiseen. Toivon, että myöskin siihen, miten siellä on nyt määritelty se kuntien kantokykyluokka, kiinnitetään huomiota.

19.40 **Seppo Eskelinen sd:** Arvoisa puhemies! Hallitus ei ole operaattorien asialla vaan suomalaisten asialla, ja pakko meidän on myös tunnustaa, että teknologia kehittyy ja 5G taitaa olla noin 20 kertaa nopeampi kuin 4G. Siinä on tietysti omat murheensa, mutta eihän tässä kukaan ole vastustanut laajakaistarakentamista valokuidun osalta — päinvastoin, kaikkihan tunnustavat laajakaistan ja valokuidun ylivertaisuuden näissä mobiili- ja tietoliikenneasioissa. Varmaan runkoverkot jatkossakin rakennetaan, mutta kyllä rinnalla pitää huomioida se, miten teknologia kehittyy, ja niitä hyödyntää sitten. Käytännössähän se varmaan koskee, niin kuin tässä keskustelussa on todettu, kaupunkien taajamia ja kaupunkeja ja ehkä joitain taajamia. Pitää olla kaikki työkalut käytössä, jotta siihen tavoitteeseen, mikä

joskus on asetettu, päästäisiin täällä Suomessakin. Sillä tiellä minusta tämä hallituksen esitys on kumminkin tasapainoinen ja tämä ei sulje mitään pois, ja niillä vahvuuksilla varmaan verkkoa rakennetaan jatkossakin, ja siinä on valokuidulla iso rooli.

19.42 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Todellakin, kun kotikuntani 3 100 neliökilometrin alueella ruvettiin aikanaan neuvottelemaan paikallisten operaattorien elikkä — nimetkin voi sanoa — Soneran ja Elisan kanssa, että olisiko se mahdollista, niin viestin kyllä ymmärtää meikäläinenkin, kovakalloinen kaveri, että ei tipu eikä ripise, ei varmasti tule. Ei minkäännäköistä mielenkiintoa haja-asutusalueelle langattoman nopean laajakaistaverkon rakentamiseen. Ei, se oli täysin nolla, ja sillä hetkellä piti vain tehdä päätös, haluammeko me sen vai emmekö halua. Ilomantsin kunnan osalta — 3 100 neliökilometriä, 5 000 asukasta — se maksoi noin 10 miljoonaa, ei se salaisuus ole. Kunta sijoitti siihen vähän yli 3 miljoonaa, asiakkaat eli kuidun ottajat yhden kolmanneksen myös, ja sitten Viestintäviraston avustuksella se vajaa kolmannes sieltä tuli. Eli tällä keinoin se pystytään tekemään.

Kannattaa muistaa sekin, että nyt elämme korona-aikaa. Ajatelkaapa yhteiskuntaa. En toivo mitään pahaa kenellekään, päinvastoin, kaikki taudit hävitkööt, mutta kun se ei kuitenkaan ole realismia. Näitä viruksia tulee olemaan, ei korona ole viimeinen, sen me tiedämme kaikki. Uusia tulee, ja toivon mukaan niidenkin kanssa pärjätään. Mutta tämä korona on meille opettanut etätyön tärkeyden. Kerron yhden lyhyen esimerkin: Tuttavani sisar tuli käymään Ilomantsissa, ja hänellä oli mukanaan tietokone. Hän on joku suunnittelija, ja hänellä oli siinä koneessa valtavan iso tiedosto, ja hän oli unohtanut lähettää sen jollekin asiakkaalle, joku tilaustyö. Hän sitten kauhistui sinne tultuaan, että hyvänen aika, eihän täällä ole laajakaistaa, että miten hän lähettää sen täältä. No, sisko oli sanonut, että ei muuta kuin kirjaudut meidän sisäverkkoon, ja lähti hurahtamalla se valtavan iso tiedosto maailmalle, siinä ei mennyt kuin muutama millisekunti — elikkä kun nopea laajakaista on, mutta jos olisi oltu 4G-verkossa, niin ei mitään toivoa. Se monien, varmaan tuhansien megojen — en edes tiedä tiedoston kokoa — valtava suunnittelutiedosto lähti yhdellä hurauksella. Jos sitä laajakaistaverkkoa ei olisi ollut, niin se olisi ollut siinä sitten. Joensuuhun olisi pitänyt ajaa ja lähettää sieltä se. Tällä haluan todistaa sen, että taajamissa, missä 5G voi toimia, missä antenniverkko on tiheä, tukiasemaverkko on tiheä, ok, mutta haja-asutusalueilla se ei tule missään tapauksessa kysymykseen. Ei kellään ole varaa semmoisia rakentaa, mutta valokuituverkko on mahdollista rakentaa, ja se kestää, niin kuin sanoin, monien sukupolvien ajan, ja sitten se mahdollistaa terveyspalvelut, kaupat, yritykset ja pankit. Hyvä esimerkki on maatilat: jos maatila rakentaa uuden hienon navetan, jossa on lypsyrobotti, se tarvitsee langattoman valokuituyhteyden, että se toimittaja, joka sen laitteen on toimittanut, pystyy näkemään etäyhteydellä, miten se systeemi pelaa. Sillä voi operoida melkein mitä tahansa, se on niin nopea, joten toivon, että tämä ymmärretään.

Hyvä, että laki tuli, mutta kun sitten täydennämme ja annamme rahaa, niin annetaan nyt niistä EU-rahoista kerrankin rahaa semmoiseen paikkaan, missä siitä on todella hyötyä.

19.45 **Tuomas Kettunen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä on lähtökohtaisesti hyvinkin positiivinen hallituksen esitys, ja tosiaan mietintö valiokunnasta on hyvä. Haluan vielä tuoda tässä omassa puheenvuorossani esille sen positiivisuuden, mitä tässä jo edustaja Torniainenkin toi ansiokkaasti esille, että tätä laajakaistarakentamisen tukea tulee nyt vihdoin myös vapaa-ajanasuntojen suuntaan. Tämähän edistää sitä monipaikkaisuutta, tu-

levaisuuden kaksoiskuntalaisuutta ja sitä, että työtä pystytään tekemään sitten myös vapaa-ajanasunnoilla. Sitä tehdään jo tänäkin päivänä, mutta tämä luo vielä isompia edellytyksiä sille, että nopeat tietoliikenneyhteydet valokuidun ansiosta siellä vapaa-ajanasunnolla on.

Haluan vielä tuoda senkin näkökulman esille, kun tässä edustaja Hoskonen toi oman kotipaikkakuntansa Ilomantsin esimerkkinä, että me olemme rajaseutupitäjiä Kuhmon ja Ilomantsin kanssa, ja kyllä se todellisuus tänä päivänä on tuolla rajan pinnassa sitä, että nämä 4G ja 5G, varsinkin 5G, eivät olekaan niin yksiselitteisiä tämän rajan myötä, kun Venäjä on siinä lähellä. Sen myötä näitä laajakaistayhteyksiä tulee ja pitääkin rakentaa sinne haja-asutusalueille. Kuhmo on ollut aikaisemmin tässä 8 prosentin maksuluokassa, ja nyt tämän lain myötä se nousee sinne 33 prosenttiin. Välimatkat ovat kyllä pitkiä, ja toivonkin suurta viisautta myös sitten Kuhmon kaupungin päätöksentekijöiltä, että jos löytyisi apuja tähän laajakaistarakentamiseen sitten tulevaisuudessa, kun taas lisää verkkoja sinne harvaan asutulle maaseudulle aletaan rakentamaan.

19.47 **Suna Kymäläinen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Haluan nyt vielä muistuttaa sen, että ei tällä esityksellä, tällä hallituksen esityksellä, tavoitella sitä, että koko Suomi tulee kertaheitolla kiinteiden tai mobiiliverkkojen palvelun alle, vaan siis tällä on tavoitteena, että saadaan noin 10 000 uutta kotitaloutta näiden laajakaistayhteyksien piiriin.

Kun aiempi, Laajakaista kaikille -tukiohjelma 2010 alkaen perustettiin, niin vuoden 2019 loppuun mennessä tukiohjelmassa oli rakennettu yhteensä noin 25 000 kilometriä valokuitutekniikalla toteutettuja verkkoja ja näin lisätty nopeiden yhteyksien saatavuutta lähes 100 000 kotitaloudelle ja yritysten toimipaikalle.

Mitä näihin 5G-verkkoihin tulee, niin niitä on noin 60 paikkakunnalla tällä hetkellä Suomessa ja ne ovat todella keskittyneet, kuten edustaja Hoskonenkin totesi, erityisesti suurempiin kaupunkeihin, liikenteen solmukohtiin ja keskeisiin turistikohteisiin, ja näin se varmasti vielä pitkään tulee olemaankin.

Sen vielä totean, että tämä esitys on hallitusohjelman mukainen, jossa nopeita yhteyksiä rakennetaan ensisijaisesti markkinaehtoisesti ja vasta toissijaisesti julkisen rahoituksen avulla, ja niin tämänkin tuen kohdalla on tarkoitus, että tätä tukea suunnataan erityisesti niille alueille, joille ei ole tulossa kaupallisesti nopeaa laajakaistaa ennen vuotta 2025. Tämä asia lienee niin hallituksen esityksen kuin valiokunnan osalta selkeä.

Haluan vielä korjata tuossa aiemmassa puheenvuorossani esittämääni kohtaa, jossa totesin, että tämä on budjettilaki. Se kyllä pitää paikkansa, ja tämä liittyy vuoden 2021 talousarvioon mutta ei suinkaan ole voimassa vain tuon yhden, tulevan vuoden ajan, vaan vaikka tämä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. tammikuuta 21, niin tukiohjelman puitteissa voidaan myöntää julkista tukea kolme vuotta eli vuoden 2023 loppuun asti, ei suinkaan, niin kuin aiemmin tässä virheellisesti totesin, yhden vuoden aikana.

Yleiskeskustelu päättyi.

Asian käsittely keskeytettiin.